

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΔ'.-φύλ. 11 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 3 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1916 * ΑΡΙΘΜΟΣ 692

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ. 'Ο «Πόνος» τοῦ Σεργίου.
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Κριτικά σημειώματα.
ΑΔΑΗΣ ΘΡΥΛΟΣ. Ρωδότη (πνεύμα).
Λ. ΚΟΥΛΟΥΛΑΣ. 'Από τὸ Β' βιβλίον «Τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ
Θανάτου».
Κ. ΠΑΡΟΨΙΓΗΣ. Τὸ μεγάλο παιδί (συνέχεια).
Κ. ΠΡΩΤΕΛΣ. 'Η «αποφίτσα».
Κ. ΤΡΙΑΝΕΜΗΣ. 'Απὸ τὰ «Ρουμπιαγά» τοῦ 'Ομάρ Κα-
γιάμ.
ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ.—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΓΕ.—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟ-
ΣΗΜΟ.

ΑΠΟ ΤΟ Β' ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ "ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ,"

ΑΦΙΕΓΩΜΑ

Πόσο σφιχτά μᾶς ἔδωσε στή ζήση
τῆς μοίρας τὸ κινήγημα, Μητέρα!
Καίθε χαρὰ γὰ μᾶς ὅταν εἶχε δύσει
καὶ πλάσι, ἔβη πνίγανε τὴ μέρα
πρόσκαιρον ἤμω πὺν εἶχε νὰ φωτίζει
σὰ μείναμε στὸν κόσμω οἱ δυὸ μονάχοι,
σὲ θάλασσᾳ πὺν δέρονται κι' ἀφρίζει
στὸ δειβὰ τῶν ἀνέμων, σὰ δυὸ βράχοι,
ἕνας ναὸς ἠψώθηκεν ἐντὸς μου,
πὺν εἶχε ψιλὸ τὸ κάθε καρδιούτσι . . .
—Σὲ σκῆνωμα ἡ ψυχὴ μου κούφιου κόσμου,
προσκύνησε τὴν ἄγια Σου τὴ Λύπη.
Κι' ὅτε ἄν ἐμ' ἐνέει λατρεία τῆς στοργῆς Σου
ἡ θεία ζστοκοπία σὰ πρῶτα χρόνια,
κι' ἡ φωταίμνα ἡ βύση τῆς ψυχῆς Σου
πὺν μ' ἔλασσε καὶ θὰ μὲ λούζει αἰώνια
κι' ὅσο ἄν ἐμπιέει τὸ σέβας ἡ φροντίδα
στοχαστικά τὸ χέρι νὰ κρατῆς μου,
ὅταν ἔβουνα παιδί, μὲ τὴν ἐλπίδα
τὸ δρόμω ν' ἀνθοστρώσεις τῆς ζωῆς μου
ποῖε δὲν εἶχα νοιώσει τὴ λατρεία
νὰ ὑψώνεται θυμίαμα πρὸς Ἐσένα,
ὅταν πιστὴ δυνατὴ καὶ σὰ θεοκεία,
παρὰ σιν τὰ πουλιὰ τ' ἀποδιωγμένα,
σὰ μείναμε ἀπ' τὴν μλόρα τὴ χιλιάστρα
μονάχοι στῆς ζωῆς τὸ μονοπάτι,

κι' ἔτσισε; Σὺ ἡ γεννήτρα μου κι' ἡ πλάστρα
τὸ χέρι μου, ζηρόνια: με προστάτη.
Τὸ σῶμα μου πὺν μὲ εἶε νὰ κρατῆσει
δὴς τῆς γῆς ἐπίστασι τὴ σφύρα . . .
—Πόσο σφιχτά μᾶς ἔδωσε στή ζήση
τῆς μοίρας τὸ κινήγημα, Μητέρα!
Κι' ἄν ἔρχονται στιγμὲ καὶ γόητες ὄρες
πὺν ὁ νοῦς μου ὁ γρυευτῆς κι' ὁ κίβερήτης
πρὸς τ' ἀκουράνι φέρνει με, σὲς χῶρες
πὺν Χρόνος δὲν τίς ῥέβει κατελύτης,
στ' ἀπόσπεπο κι' ἀϊάνειο λιμάνι
μόνος μου δὲν ἀραζῶ μ' ἔξιψώνει
ἕνα μαρμαρικὸ φωτασπεφάνι,
πὺν τὸ στολιζοῦν κι' οἱ δικαί Σου πόνοι.
Τὸ θάρμα πὺν δὲ δίνει μιὰ ἐρωμένη
μὲ τῆς χαρᾶς τὸ ἔχειλο ποτήρι,
κι' οἱ κόττοι οἱ μακροὶ κι' οἱ ὄνειρεμένοι
πὺν οἱ Γκέτηδες, οἱ Σέλλεῦ κι' οἱ Σκοπήροι
πάνω σ' ἕνα ἐνθεὸ πλάσσει μεθῆσοι
τὴ θεία χαρὰ πὺν ὁ νοῦς δὲ μου τὴ δίνει
τῆς Γνώσης τ' ἐνθετόλι κι' ἄν ἐργῆσει,
τὸ χάδι τῆς ψυχῆς καὶ τὴ γαλήνη,
ἡ ἀγάτη Σου μου ἔδωκε, Μητέρα . . .
Μαὶ ζήτησε τὸ χέρι γὰ βοήθεια,
κι' ὅμως ἔβω μ' ὀδήγησε σὲ μέρα,
στοῦ ἤϊου τὸ φῶς καὶ στήν αἰώνια ἀλήθεια.
Καθὼς σὰ πρῶτα χρόνια, τὰ φευγάτα,
καὶ τῶρα πὺν μὲ αἶει μὴν ἐνθε φλόγα,
τὰ φωταὸ ψιμμένα μου τα νύκτα
μὲ τ' ἄγιο Σου τὸ χέρι πάντα εὐλόγα.
Κι' ὅτε ἡ ψυχὴ κι' ὁ νοῦς μου δειροκίταται
μὲ τὰ φτερω πετώνια τοῦ Πηγᾶσου,
—ἤμω, οὐρανοὶ κι' ἀβύσσων μαῦρα βάρη,
γεννήματα δικὰ καὶ πλάσματά Σου!

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Μ' ἄρες, βιαλαί, μ' ἀδλοῦς καὶ μὲ κιδάρες
ξεχύνω τὸ τραγούδι μου, πὺν λέεις
οἱ μυστικὲς παρθενικὲς λοχταίρες,
τὰ γαλιὰ τὰ μύια σὲς ὅταν κλαῖνε
χωρὶς ν' ἀχνοστολιζοῦναι τὸ δάκρυ,
τὰ πλοκμένα χεῖλια πὺν σολαίνουν,
κι' ὄσες ψυχῆς σὰ σκοτεινὰ τὰ μίσηρη
τῆς ζήσης τους, περήφανα ὑπομένουν
τῆς μοῖρας τ' ἀνεμόδιωμα, κι' ἀκόμα
οἱ πόθοι κι' οἱ ἄξε ἀλήρωτες οἱ ἐλπίδες
κεινῶν πὺν τῶρα κοίτουνται στὸ χῶμα,

στις μακρινές, στις άγνωστες πατρίδες . . .
 Μ' άρπε, βιολιά, μ' αυλούς και με κιθάρες,
 τό ξωτικό τραγούδι μου ξεχύνω
 γιομάτο άνατριγίλες και τρομίες,
 μές σιό δρυμό. Και τραγουδάω τό θρήνο
 της κρήνης της βουβής που έχει στερέψει,
 τής λίμνης τόν άγρό που άπολοιμείται
 και μιá πνοή δέν πάει νά τή σιλέψει,
 και τή θροή του φύλλου που δέ σείεται,
 κι' άκόμα τραγουδάω τό στοιχωμένο
 σκοπό που τραγοδιούσανε τ' άηρόνια,
 πριν έρθει τό χινόκωρο θλιμμένο
 και πάλι νά ταπεινώξουνε τα χιόνια . . .
 Μ' άρπε, βιολιά, μ' αυλούς και με κιθάρες
 άνωρα, ξωτικά χορό σά στήνω
 τό αεσονυχτι, άνέγνωρες λιχιάρες
 ξυπνάω βιθειά σου. Διψάω οás δίνω,
 καϊά, το τον καθεψτη της ψυχής σας.
 Ό,ι μικραίνει ο θρόνος τής μέρας,
 νά φερουρίσει φέρνω το μαζί σας.
 Μακιά, πρό, τ' άκρογαία της Χιμαίρας,
 ψηλά, πάνω ά' τ' έγκόσμι, κι' όλον
 μιση δέν τρικυμίζονε και πόνοι,
 ώ λογισμέ άεροδαρτε τού άνθρώπου,
 σέ άει τό πέταγμα μου και σέ θηρώνει ! . . .
 Ποιός είναι που δέν άκουσε τό βρυδία
 τών άστρων τό μιλήματι, τραγούδια
 κι' μυστικά φιλιά και κρύτα χαιδια
 που τό γερά μου άζανε λουλούδια ;
 Τι άρπε, τό βιολιά και τις κιθάρες
 που κρούε ξοικιά τό διαγκλά μου,
 τή νύχτα που δέν άκουσε ; Τρ' ήμάρες
 σκοραάε τα βουβιά τό πνεμαία μου,
 χορό μέε σιη γαλήνη σάν τραβάε . . .
 Κι' άκόμα είμ' ή σφραγιδα του θανάτου
 μόνο σέ μένα οί τίφου του μιλάνε,
 πικρά και θλιβερά τό μυστικά του . . .
 Κι' άκόμα τραγουδάω για νά τ' άκούσει,
 τού Ποιητή τό λόγια, που μιá μοίρα
 παθητικά δέν έστερξε νά κρούσει,
 πάνω στην δορκή, σοφή του Λύρα !

VIA GRUCIS

Πίσω άπ' τή νύχτα, πίσω άπ' τό θάνατο, και
 κάτω, βλέπω τήν αύγή νά χοράζει.

IBSEN

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Πόσε τήν αύρα τής αύγής θά νοιώσω
 στό μέτωπο που δογώσανε οί φροντίδες ;
 Τό φώς, τό αιώσιο φώς που θ' άνταμώνω,
 σέ ποιές άλαργινές τάχα πατρίδες :

Ξαίνησα μιá νύχτα—κρίος ο τρομός
 στό σκοτεινά, τ' άέρανια τό μακρη . . .
 Του πόου, τής ζοής, του άρώνα ο δρόμος,
 τό θάνατο, θρορείε, πώς έχει ώς άκρη.
 'Η άπαντοχή μου στέλειμ κ' ή πλάση
 τρισκότιδα άξεδιάντα έχει άλώσει . . .
 Προσμένα τήν αύγή κ' έχουν περάσει
 χρόνια οί νυχτές χωρίς νά ξεμερώσει . . .

ΦΩΝΗ

Τράβα μπροστά σάν άπομένει άνόρα
 και μιá πνοή σιά στήθει σου, διαβάτη . . .

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Φωνή ! Φωνή ! Με τήν ψυχή στό στόμα
 τραβώ στό Γελοιά. Τό μονοπάτι
 αούτοι ή τρητή ξηρω ξεδιπρώω . . .
 Φωνή ! μέε στή σαγή τήν πεπωμένη,
 πέε μου ά' μιουρω τή νύχτα νά περάσω . . .

ΦΩΝΗ

Τράβα μπροστά κι' ο θρίαμβος σέ προσμένει . . .

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Μ' αύτη τή γλυκαπαντοχή παλείω,
 μ' άβάσταχτο, βιαύ σιασπώ σάν ω ίο,
 κι' όμως τή ροδιανγή δέν άγναντεύω
 και τό στοιχιά μου φριζονε τό δίμο.
 Χαμένα πιά και τό όνειρο κ' οί κόποι,
 στή σκιά, στή' άέλιωτη τή σκιά,
 που χάθηκαν οί τόποι στρατωκόποι,
 με τήν δρομή και τ' άχρωτά νιάτα,
 στό σκλάβο για νά διεξήνον που σιεύζει,
 τό δρόμο και τή νύχτα νά περάσει,
 νά φάξει και που γλήρορα χαράζει,
 νά φταξει και που άγγελί νά σκοτεινιάσει . . .

ΦΩΝΗ

Τράβα, Έλεχέ, κ' ή χώρα περιμένει
 στην άκρη νά σέ δεί φωτολουσμένο.
 'Ατόμακρα αιδερόλαμνοι, θλιμμένοι
 βογγούνε οί στεναγμοί, τό κουρασμένο
 τού σκλάβου τ' άναφληλητά, ή κατάρα,
 ή βαρνηγγόμα και τό παρατόνι.
 Τράβα και μη σκιαγώς τή γύρω άντάρα,
 τράβα κ' ή αύγή σέ λίγο σ' άνταμώνει.
 Τήν εύλογία για σένα έχουν στό στόμα
 και σκύβουε σιη γή για ν' άπεικιάσουν
 τό διάβα σου στό χέμσο, μύθο χωμα,
 τό διάβά σου κι' αούτοι για νά περάσουν . . .
 Σάν έχεις δίψα στό ψηλά ν' άνέβεις,
 τό πόδι σου σιά βράχια θά ματώσει
 και θά τραβιά και θά χαροπαλείεις,

χίλιες φορές τὸ θάνατο θὰ νοιώσεις
τὰ χεῖλια του στὰ χεῖλια σου νὰ σμίγει
καὶ τὴν ψυχὴ σου ἀτόβιστα νὰ παίρνει,
καὶ θενὰ δεῖς τὴν ἄβυσσο ν' ἀνοίγει
καὶ στὸ βυθὸ της κίττω νὰ σὲ σέρνει.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Τὸ δρόμο μου γι' αὐτὸ μὴ νύχτα πῆρα . . .
—Μὴ νύχτα . . . Σίμπως γνῶσα τὴ μέρα ;
Μ' ἀλύγιστη μπροστά μου πάντα ἡ μοῖρα.
Κι' ἀκαρτεροῦν στὴ χώρα μου καὶ πέρα
Ξωμάχοι καὶ φερούκοι καὶ σκηλίτες
καὶ σκλάβοι καὶ δουλεῖτες καὶ ραγιάδες,
νυχτογυριστιές, φτωχοὶ κι' ἀλήτες,
γύφτοι καὶ ζευγολάτες καὶ σκαφιιάδες,
τὴ Νύχτα τὴ δρακόντισσα νὰ πνίξω . . .
Σὺν τὸ σκοιλιὴν σέρνουμι στὸ χῶμα
νύχτες καὶ νύχτες κι' ὅμως νὰ ξανοίξω
τῆς χαρυνγῆς τὸ φῶς ἀκόμα, ἀκόμα . . .

ΦΩΝΗ

Τράβα κι' ἀκόμα πάλευε. Τὴ μέρα
κάπου, διωβάτη, ὡς τόσο θ' ἀντιμάσσεις.
Στὴν ἄβυσσο, στὴν ἄβυσσο, πὸ πέρα . . .
Μιὰν ἄβυσσο μὲ τὴ ζωὴ νὰ ἐνώσεις.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Καὶ θὰ νικήσω ;

ΦΩΝΗ

Ναί' στὸ φῶς θὰ ζήσεις.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

Τὰ μάτια μου τὸ φῶς διψᾶνε' ὦ πόσιε !

ΦΩΝΗ

Τὸ θρίαμβο θ' ἀγκαλιάσεις, θὰ νικήσεις,
σὰ θὰ βρεθεῖς μέσα στὸ τάφο . . . Τίτε !

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

— Τὸ βιβλίον δὲν εἶναι οὔτε ἡδονικό, οὔτε ἀνήθι-
κο. Εἶναι ἀπλῶς καλογραμμένο καὶ κακογραμμένο.

— Γιὰ τὸν καλλιτέχνη ἡ σκέψη καὶ ἡ γλώσσα εἶναι
τὰ ὄργανα μιᾶς τέχνης.

— Ὅταν οἱ κριτικοὶ διαφωνοῦν, ὁ καλλιτέχνης εἶ-
ναι σύμφωνος μὲ τὸν ἐνὸς τῶν.

— Ἡ διανοητικότητα εἶναι ἴδια τῆς ὑπερβολῆς καὶ
καταστροφῆς τὴν ἀρμονίαν τῆς φρονησιολογίας. Τὴ στιγ-
μὴ πού ἐνα, κίττει γιὰ νὰ σκεφτεῖ γίνεται διόλιθη-
ρος μὴτὴ ἢ ολόκληρος μέτωπα, ἢ καὶ φριχτὸ τελοσ-
πάντων.

— Μ' εἶνα φρίκη καὶ μ' εἶνα ἄσπρη λαίμοδετὴ κάθε
ἄθροπος, ἀκόμα καὶ σαράφης ἔν εἶναι, περναίει γιὰ
πολιτισμένος.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΡΟΔΟΠΗ

3.—

Ἀγκαπόμε τὸ Διαβάτη στὴ Ζωὴ μας γιὰτὶ Ἐκεί-
νός εἶναι, μὰ καὶ ποὺ περισσότερο γιὰτὶ ἔτυχε νὰ
τὸν συναντήσουμε τὴν δριττένη στιγμή καὶ στὸν δρι-
σμένο τόπο ὅπου τὸ εἶναι μας Ἀγάπη, ἀπ' αὐτὸν ἀνα-
ζητοῦσε. Ποιὸς ξέρει, λίγες μέρες πρὶν ἢ μετὰ, μπο-
ρεῖ ἄγνωστοι καὶ ξένοι νὰ εἴχουμε περάσει ὁ ἕνας
κοντὰ στὸν ἄλλο . . .

Μονάχη ἢ Μαντῶ, ποὺ τότε νιώθει γιὰτὶ ἔμειθε τὰ
μουσικὰ τῶν ψυχῶν, ὑποπτεύεται ποῖον κλημό κλει-
νουμε τ' ἀδυναστὰ λόγια τῆς Ροδόπης ποὺ ἔλοι τ' ἀ-
κούει μὲ τόσο θαυμασμὸ γιὰ τὸ ξεχωριστό τους. Ἀς
ἀπομακρύνεται μὲ φρίκη ἢ Βασιλοπούλα, ἄς ἐπανα-
στατοῦν οἱ ἄδρες βρίζοντας τὴν καὶ ἐπιμένει :

Ἡ λαλιά σου σιάζει
φαρμάκι ὠχμέ ! σὰ νάταν ἡ καρδιά σου
μ' ἀγὶ κρυφτον κλημό φαρμακομῆνη
καμμόν ἀγάπης, κι' ἄς τὰ κριθῆι μέσα
στῆς προφάσεως τὰ μίσαντρα πέλι

Καὶ μ' ἔλο τὸ θυμὸ τῆς ἢ Ροδόπη θέλει νὰ κρα-
τῆται κοντὰ τῆς τῆ χορεύτρια γιὰτὶ τὸ ἀπνεῖδο
συμπάθειε στὰ λόγια τῆς βρίζου. Πικραμένῃ ψι-
θυρίζει :

« . . . Χασὲς τῆς χάριος ἢ ζωῆ τῆς
» κ' ἐμέ α κλάμα πού γύκνησι κοτιάζω
» κνηγῶνας ἔ α ὄ εἶγο πού φεύει . . . »

Ἡ κορῶνα ἄερας εἶναι μόνο . . . Καὶ λέει ἢ Μαντῶ
τὰ λόγια τὰ ἄμωφρ, πλατιά, στοχαστικὰ καὶ σύγ-
χρονα προμαντευτικά.

« Κάθι ψιχὴ κ' εἶναι ὄνιτρο, κηρά μου !
» Καλόνηγη πού ἀνοίγει τὰ φιερά τῆς
» γιὰ νὰ τὸ λιασοῖ . . .
» Οἱ ἀπείλισμένοι χάνονται, ὄχι ἢ ἐλίτιδα !
» Ποιὸς ξέρει ἄ τὸ ὄνερό σου δὲν περάσει
» διπλά σου ἀπόψε νὰ σοῦ κρεθῆι : ἔδῳ μαι !
» το χροὶ δὲν ἀ κῶνας νὰ μ' ἀπιάξεις ;
» — Ὡ σο τ' ἀπιάξω μ' ἄτ. ὄμο το χροὶ
» κ' ἀνάγκη ἄ εἶναι στὸ αἶμα νὰ τὸ λούσω . »

Δὲν ξέρει πῶς ἢ Νοσταλγία ἀδύναμη τὴν ἔκνε τὸν
ἐαυτὸ τῆς ὅπως θε' εἶ νὰ κυβερνήσει.

Στὴν ἀδυνατιμένη Ροδόπη παρουσιάζεται ὁ Λαέρ-
της. Μὲς' στὴν ὑποβλητικὴ ἀτιμωφρία ὅπου ἔλα,
πέρα ἀπ' ὅ,τι ἔνε τὰ λόγια, ἀπόκρυφα γι' Ἀγάπη
τραγουδοῦνε, προβάλει « μόνος καὶ καταχῶμος ; σὰ νὰ
φέρνῃ μῆνυμα θανάτου, ἕνα πλούσιο κοῦτι στὰ χέρ-
για τοῦ κρατῶντας » — τοῦ Βασιλιά τὸ δῶρο. Κ' ἢ
δικὴ του ψυχὴ γι' ἀγάπη λέγοντας βαθιὰ τὸ συντο-
νισμὸ τοῦ ὄλου δυναμώνει. Περ φρονητικὰ τὸν βλέπει
ἢ Ροδόπη, ξέρει τὴν Ἀγάπη τοῦ κ' ἢ ἀπεριόριστη
τῆς περφανεῖ μίσει τὴν Ἀγάπη τοῦ κτωτέρου. Μ'
ἀμφιβολία καὶ σαρκασμὸ παίρνει τὰ δῶρα ποὺ γιὰ
περίγλω τοῦ ξελεομοῦ τῆς νομίζει πῶς τῆς στένει
καὶ μὲ τὸ Λαέρτη ὁ Δημοχάρης. Κι' ὅμως στέκει
θαυμασμένη ἀπὸ τὸν πλούσιο θησαυρὸ. Μαρμαριτάρια,
ρουμπνία, σμυραγδία, ζαφείρια ἀμέτρητα, ἀτιμητὰ
γιορτανία καὶ βραχιόλια. Τ' ἀρ' ἰμίζει μὲ κκίκα γιὰ
νὰ πνίξει τὸ Πόθο. Μὲ παγερὴ φωνὴ ριθμίζει κ' ὁ
Λαέρτης τὰ πλούτη ποὺ ἀκόμα τῆς στένει ὁ Βασι-
λιάς « καὶ τὰ τελευταία του λόγια πνίγονται, θορρεῖς,